

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Чернівецької області** щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2019 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Чернівецької області в IV кварталі 2019 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Чернівецької області у IV кварталі 2019 року свідчать, що респонденти стримано оцінюють перспективи економічного зростання в Україні та розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозується помірна інфляція та девальвація національної валюти.

У наступні 12 місяців керівники підприємств очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 9.1% (у III кварталі 2019 року – 0.0%) (графік 1), у цілому по Україні – 21.9%;
- **помірне зростання цін на споживчі товари та послуги:** 72.7% респондентів очікують інфляцію до 7.5% (у попередньому кварталі – 80.0%), у цілому по Україні – 53.8%. **Основними чинниками інфляції** респонденти називають витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 45.5% респондентів (у попередньому кварталі – 50.0%), у цілому по Україні – 70.7%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств** баланс відповідей, як і в попередньому кварталі, – 20.0%, у цілому по Україні – 18.6% (таблиця);
- **уповільнення зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 9.1% (у попередньому кварталі – 20.0%), у цілому по Україні – 23.5%. Обсяги реалізації продукції на зовнішньому ринку залишаться без змін: баланс відповідей, як і в попередньому кварталі, – 0.0%, у цілому по Україні очікується зростання – 20.6%;
- **інвестиційні видатки на виконання будівельних робіт на рівні попереднього кварталу:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 22.2%), **видатки на машини, обладнання та інвентар зменшаться:** баланс відповідей – «мінус» 11.1% (у III кварталі 2019 року – 11.1%). У цілому по Україні очікується зростання обсягу інвестиційних видатків: баланси відповідей – 4.7% та 14.7% відповідно;
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах нижчими темпами: баланс відповідей – «мінус» 9.1% (у III кварталі 2019 року – «мінус» 22.2%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 1.6%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купують та продають підприємства:** баланси відповідей – 63.6% та 45.5% відповідно (у попередньому опитуванні – 50.0% та 44.4% відповідно). На подорожчання товарів/послуг власного виробництва, за оцінками респондентів, найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину та матеріали (графік 7);
- **уповільнення зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 22.2% і 54.5% відповідно (у III кварталі 2019 року – 60.0% і 70.0% відповідно) (графіки 4, 6).

Головним чинником, що обмежує спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти назвали надмірний податковий тиск та брак кваліфікованих працівників (оцінки впливу цього фактора значно зросли) (графік 5).

Респонденти планують брати банківські кредити виключно в національній валюті. Занадто високі ставки за кредитами та наявність інших джерел фінансування є основними стримуючими факторами залучення кредитних ресурсів (графік 9).

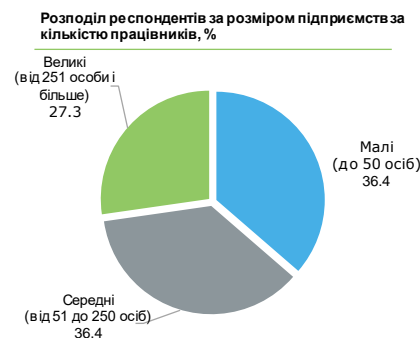
Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках, у цілому по Україні – 96.4%.

Довідково:

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

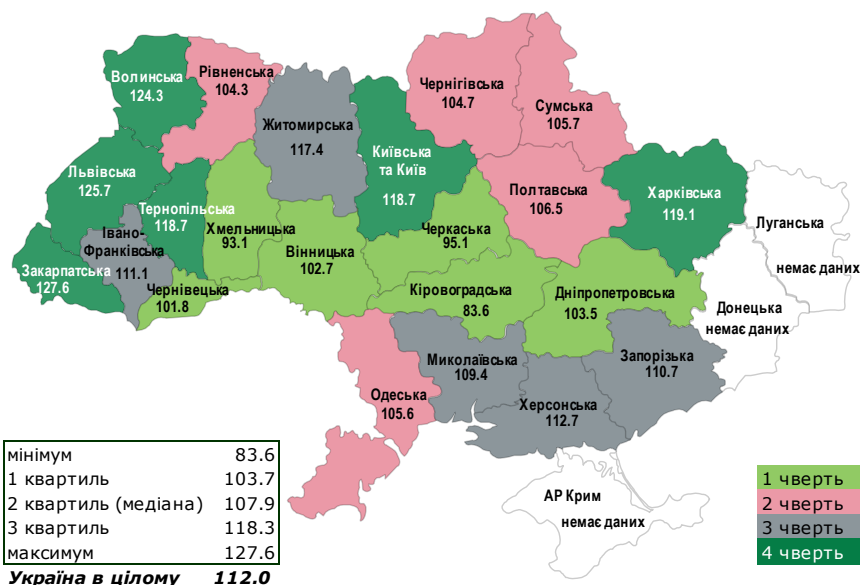
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств добрий:** баланс відповідей – 9.1% (у III кварталі 2019 року – 10.0%), у цілому по Україні – баланс відповідей 6.1%;
- **рівень залишків продукції власного виробництва збільшився і є вищим, ніж нормальний:** баланс відповідей – 20.0% (у попередньому кварталі – 0.0%);
- **зберігається дефіцит виробничих потужностей.** Підприємства області неспроможні задовольнити неочікуване зростання попиту: баланс відповідей – «мінус» 9.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 20.0%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 05–28 листопада 2019 року;
- опитано всього – 11 підприємств;
- репрезентативна за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Чернівецької області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2018 р.	I кв. 2019 р.	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.
фінансово-економічного стану	12.5	-20.0	18.2	20.0	20.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	22.2	20.0	22.2	20.0	9.1
інвестиційних витрат на проведення будівельних робіт	0.0	40.0	0.0	22.2	0.0
інвестиційних витрат на машини, обладнання та інвентар	44.4	20.0	10.0	11.1	-11.1
кількості працівників	11.1	-10.0	-18.2	-22.2	-9.1

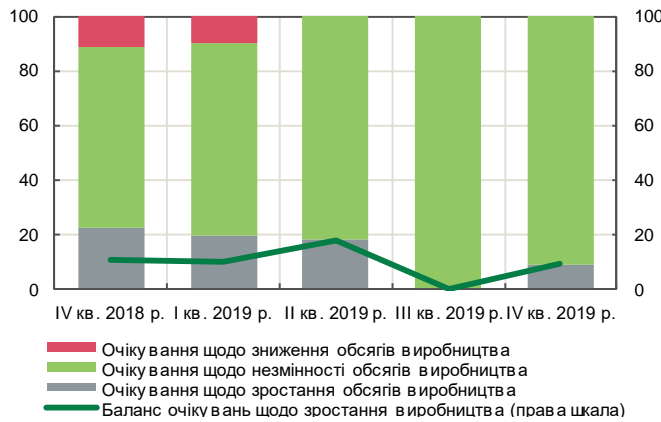
¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

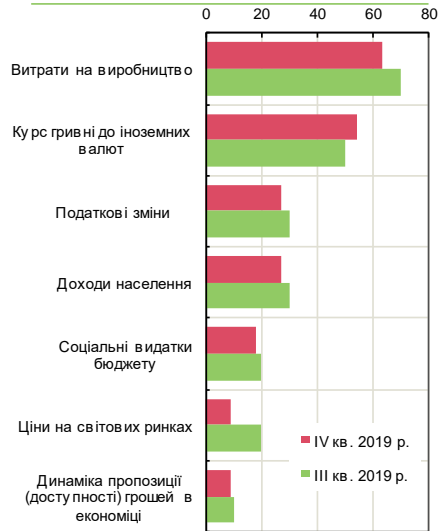
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

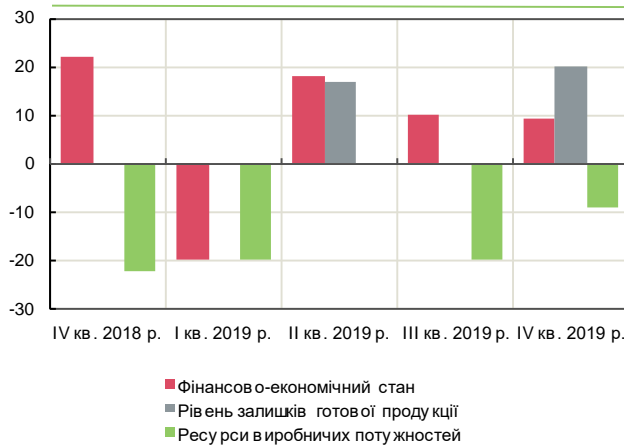
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

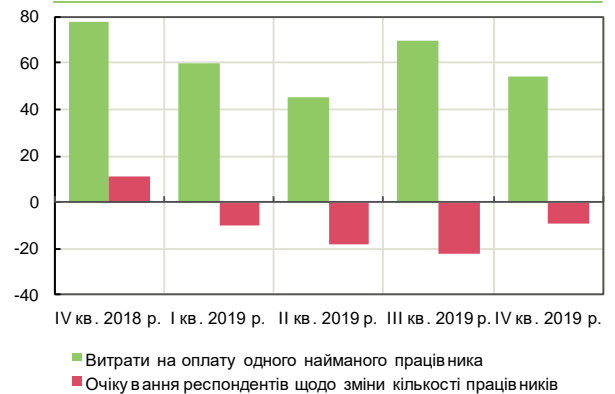
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

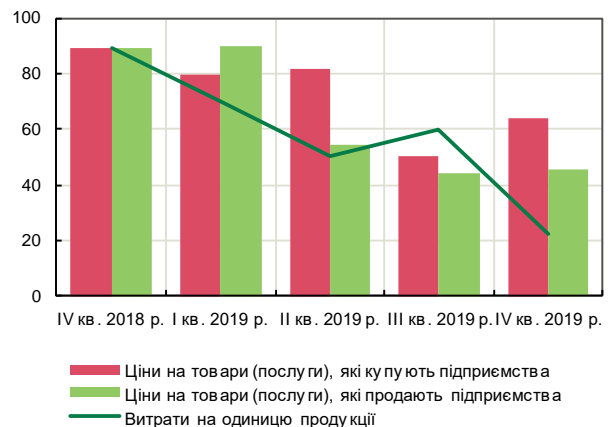
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

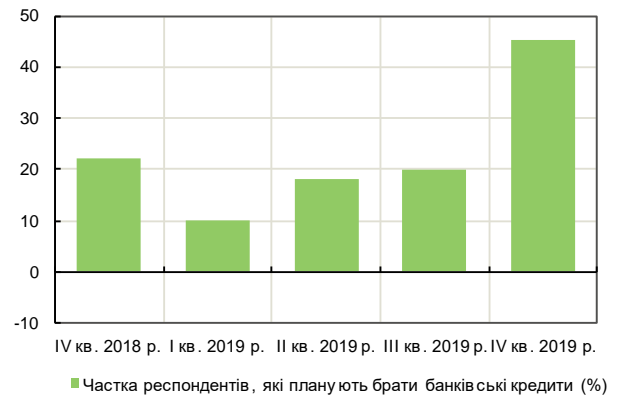
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

Графік 8

Плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

Графік 10

Додаток

Основні показники соціально-економічного розвитку Чернівецької області в 2014 – 2019 рр.

в відсотках до відповідного періоду попереднього року, якщо не зазначено інше

№ з/п	Показник	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.											
							січень	січень - лютий	січень - березень	січень - квітень	січень - травень	січень - червень	січень - липень	січень - серпень	січень - вересень	січень - жовтень	січень - листопад	
1	Індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту (у цінах попереднього року, у відсотках)	98.3	94.7	99.4	103.5	104.5 ²
2	Індекс промислової продукції	92.9	98.3	96.9	106.7	105.8	99.6	103.1	102.1	103.5	106.6	105.5	103.5	100.8	100.3	100.5	100.0	100.0
3	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	89.9	147.8	82.3	116.9	90.3	78.3	89.3	87.3	101.6	94.3	86.6	89.1	89.1	91.7	93.7	96.1	96.1
4	Переробна промисловість	91.2	91.4	96.2	106.9	107.8	105.4	110.6	112.8	113.0	111.3	108.2	107.3	104.3	103.8	103.9	103.3	103.3
5	Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	99.9	93.0	92.1	100.5	97.5	104.5	115.6	130.6	130.3	124.2	120.3	115.9	106.4	100.6	100.1	94.6	94.6
6	Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	98.1	108.4	89.5	118.6	68.4	49.7	52.3	55.7	59.3	65.1	65.2	66.2	63.2	63.3	63.6	64.2	64.2
7	Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	105.8	98.8	109.1	95.7	99.0	98.4	102.3	103.0	100.4	98.9	93.5	94.9	93.0	93.6	95.0	96.4	96.4
8	Виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	65.5	43.6	100.8	90.0	80.6	49.6	54.4	84.3	81.6	92.5	95.5	92.1	93.7	96.6	97.6	98.1	98.1
10	Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	100.6	86.6	98.1	107.2	105.4	71.2	91.4	93.8	104.2	102.3	96.8	96.0	96.9	97.6	97.8	97.1	97.1
11	Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	101.2	82.2	99.5	99.2	123.3	111.9	65.9	67.9	78.2	72.1	60.9	66.6	67.9	68.6	69.3	68.8	68.8
12	Машинобудування, крім ремонту та монтажу машин і устаткування	66.5	80.6	93.7	118.6	175.6	154.7	165.7	159.4	153.8	151.8	152.4	150.6	145.9	146.9	145.1	146.8	146.8
13	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	97.6	111.5	99.5	105.4	103.5	92.9	93.4	88.2	90.3	100.1	102.4	98.2	95.6	94.5	94.4	94.0	94.0
14	Індекс обсягу сільськогосподарського виробництва	104.2	91.1	100.0	105.3	105.3	103.7	103.1	103.7	102.5	102.0	100.0	104.0	100.2	97.0	97.0	99.2	99.2
15	Індекс будівельної продукції	83.4	89.0	99.5	109.1	93.3	47.3	38.8	95.0	101.6	101.8	106.9	121.5	123.3	123.8	131.8	132.8	132.8
16	Вантажооборот	93.6	97.9	106.5	108.5	113.6	123.1	121.0	119.7	120.3	119.5	118.6	118.9	117.7	117.1	117.4	116.4	116.4
17	Пасажирооборот	105.2	86.3	63.5	101.2	113.7	95.1	94.0	95.0	93.6	92.8	93.1	93.6	93.5	93.3	92.8	92.5	92.5
18	Індекс фізичного обсягу обороту роздрібною торгівлі (у порівняльних цінах, у відсотках)	99.7	86.3	99.7	104.9	105.2	105.8	106.6	105.4	103.9	100.8	101.0	100.0	99.4	98.6	95.5	96.7	96.7
19	Фінансові результати великих та середніх підприємств до оподаткування (млн грн) ³	-910.2	417.8	426.7	-227.8	130.5
20	Індекс капітальних інвестицій	63.9	132.4	85.9	106.4	106.7	123.1	125.7	117.9
21	Індекс споживчих цін (порівняно з груднем попереднього року)	123.5	142.0	111.0	112.4	108.7	100.9	101.5	102.3	103.0	104.1	103.1	102.6	102.3	102.8	103.7	103.8	103.8
22	Реальні наявні доходи	85.7	87.2	105.2	113.4	107.1 ²
23	Індекс реальної зарплатної плати	93.2	78.1	112.1	129.1	112.7	109.4	109.3	108.8	109.6	108.9	108.7	109.2	109.1	109.4	109.4	109.0	109.0
24	Навантаження на одне вільне робоче місце на кінець періоду (осіб)	23	17	11	5	4	5	5	4	4	4	4	3	3	3	2	3	3

¹ Інформація конфіденційна згідно із Законом України "Про державну статистику".

² Попередні дані.

³ Дані наведено без урахування результатів діяльності банків та сільськогосподарських підприємств, які займаються рослинництвом, тваринництвом та змішаним сільським господарством. Інформація по зазначених підприємствах враховується тільки в даних за рік.

Дані за рік включають фінансові результати великих, середніх, малих та мікропідприємств.

Джерело: Державна служба статистики України.

Умовні позначення:

Крапки (...) - відомостей немає.

Тире (-) - подій не було.